

Kirikou och vilddjuren

Kirikou och vilddjuren är en uppföljning av filmen *Kirikou och den elaka häxan*. Att den lille huvudpersonen är en företagsam krabat framgår klart i första filmen. Redan i mammans mage visar han på ovanlig handlingskraft och när han väl är född fortsätter det på samma sätt. Byn där han växer upp vilar under häxan Karabas förbannelse, men Kirikou låter sig inte tuktas som de andra. Istället ifrågasätter han hennes ondska och envælde. Att han är en knapp tvärhand hög spelar ingen roll. Genom att springa snabbt, tänka listigt och visa omtanke om andra lyckas han lösa de mest kluriga situationer.

I den nya filmen är det Kirikous farfar som är berättaren, och som knyter ihop de fyra fristående berättelserna.

Rekommenderad från förskolan / åk 1

EN FILMHANDLEDNING AV
AGNETA DANIELSSON

Den hungriga hyenan

Invånarna i Kirikous lilla by jobbar hårt med sina grönsaksodlingar. Trots att solen steker barnens nakna kroppar och kvinnornas bara bröst, fortsätter de oförtrutet med hackor och spadar. Deras idoga arbete ger resultat. Allt växer och frodas och kvinnorna betraktar nöjda de grönsaker och frukter som snart kan skördas. Men en morgon har alla odlingar förstörts. Genast börjar spekulationerna om det kan vara häxan Karaba som ligger bakom katastrofen. Någon tror att det kanske istället är ett vilddjur som orsakat förödelsen. De enas om att hålla vakt under natten, fyra åt gången. Under Kirikous pass kommer ett enormt, svart odjur springande. Ögonen glöder och huggtänderna blottas när han börjar jaga lille Kirikou. Men Kirikou är otroligt snabb och lyckas hålla avståndet till odjuret. Ändå erkänner han villigt att han tycker det är läskigt när han flyr genom landskapet. På den öppna savannen står ett ensamt träd dit han räddar sig. Det visar sig vara ihåligt och Kirikou kan klättra upp längs insidan av trädet. Uppe i trädets topp har bin sitt bo. Han lirkar loss det från dess fäste och boet rasar ner över det vaktande odjuret. Han springer ylande iväg, med en svärm av bin efter sig.

Det vildsinta odjuret är en hyena. De vuxna funderar återigen över om häxan på något sätt kan vara inblandad, men Kirikou nöjer sig inte med vidskeplighet och förutfattade meningar. När de vuxna fastnar i diskussioner börjar

Kirikou systematiskt undersöka tills han slutligen finner svaret. I grönsakslandet hittar han en liten skadad jordkorre som var den som hyenan egentligen var på jakt efter. Byborna kan andas ut. Det var inte Karaba, inte den här gången.

Kirikou är en känd figur i de afrikanska folksagorna och han har fungerat som inspiration för Michel Ocelots film. Historierna i filmen är dock Ocelots egna. I hans berättelser finns alla de ingredienser som är typiska för sagan; blandningen mellan det vardagliga och det överkliga, de okomplicerade figurerna och den enkla moralen. I den typ av realistisk saga som filmerna om Kirikou utgör kan hjälten sällan förlita sig på några övernaturliga krafter eller underverk. Istället är det list som gäller.

- Hur vill ni beskriva Kirikou? Vilka är hans viktigaste egenskaper? Är det bra eller dåliga egenskaper? På vilket sätt? Varför tror ni att det är just Kirikou som blir hjälte?

- Den bild av Afrika som visas i filmen, med halvnakna människor vid sina hyddor, är förstuds en stiliserad bild av denna väldiga kontinent. Men det är samtidigt en bild med anknytning till den afrikanska mytologin, där häxor, magiska fetischer och naturen ingår som viktiga ingredienser. Historierna förstärks ytterligare av den traditionella musiken och miljöernas mustiga färger. Vad tänker ni själva på när ni hör ordet Afrika? Skriv upp i punktform och fundera över om det är mest bra eller dåliga saker ni kommer på. Hur har ni fått era kunskaper om Afrika? Är det någon som själv varit där? Känner ni någon som kommer från Afrika? Tror ni att deras upplevelser i så fall stämmer överens med de ord ni skrivit upp?

- I början av filmen får vi se hur Kirikou ser till att byn får vatten. Karaba hade täppt till källan och därför kunde ingenting växa. Utan vatten var byborna fattiga. Kan ni förklara varför man blir fattig om man inte har vatten? I Sverige har vi gott om vatten, men ändå är det bra om vi är rädda om det. Varför ska vi tänka på vad vi gör med vårt vatten? Brukar ni göra det?

Kirikou blir krukmakare

Efter att odlingarna förstörts av hyenan har människorna i byn inga pengar att köpa mat för. De försöker komma på

hur de ska kunna försörja sig, men det är svårt att hitta någon lösning. Det blir Kirikou som kommer med det vinnande förslaget. De ska bli krukmakare. En del är skeptiska, men efter att Kirikou visat vad man faktiskt kan forma av markens lera är alla med på noterna. Leran tummas och rullas och får formen av skålar, krukor och tillbringare. Så packar man ihop sina skapelser, lastar keramiken på huvud och rygg och börjar den långa vandringen mot staden. Det är varmt. Barnen undrar om de inte är framme snart. Någon klagar över ont i fötterna. Bara Kirikou, den minste av dem alla, pinnar på utan att klaga. Så ser de en buffel, bunden under ett träd. Alla jublar, för om de lånar buffeln kan de äntligen slippa den tunga bördan. Vad de inte vet är att buffeln tillhör häxan Karaba och att den är placerad i deras väg som en fälla. Men Kirikou vägrar att släppa ifrån sig sin keramik. Trots att de andra retar honom för hans envishet så traskar han tappert på med sina krukor på huvudet. När stadens murar uppenbarar sig blir buffeln totalt vild. Han sliter sig från den lilla gruppen och skenar rakt in i staden där han kränger av sin last. Inte en kruka är hel, allt arbete är förgäves. Men Kirikou kommer in i staden, plockar fram sitt utbud och skapar stor efterfrågan. Så eftersökt blir hans keramik att han får ta upp beställningar. Efter avslutat värv kan han och hans vänner återvända till byn. På huvudet bär var och en stora korgar fyllda med mat, betalda med Kirikous intjänade pengar.

- Kirikou försöker oftast att vara snäll mot de andra. Ändå kan de vara dumma mot honom. De andra barnen retar Kirikou för att hans krukor är så små. De retar honom också då han envisas med att bära sina krukor själv, istället för att lasta dem på buffeln. Tycker ni att det är riktigt att han delar med sig av sina pengar för krukorna till de andra? Skulle ni ha gjort det om era kompisar skulle ha retat er som Kirikous vänner gjorde? Tror ni att de andra skulle ha delat med sig om det var Kirikous krukor som gått söner, och deras som blev sålda? Varför tror ni så?

- Varför tror ni att de andra vill att Kirikou ska göra som de och lasta sina krukor på buffeln? Varför blir de irriterade över att han istället gör som han själv vill? Tror ni att det ofta är så, att vi tycker att det känns bäst om vi gör

likadant som alla andra? Varför kan det kännas lite jobbigt när någon vill göra tvärtom?

Nästan i fetischernas klor

Kirikou vaknar på natten av främmande ljud. På morgonen ser han helt okända spår utanför hyddan, och genast är hans nyfikenhet väckt. Kan det vara en trefotad fågel? Ivrig följer han spåren och hamnar allt längre från byn, väl medveten om att hans mor varnat honom för att komma för långt hemifrån. Efter att ha varit helt koncentrerad på de märkliga spåren upptäcker han att det inte alls är en fågel som gör märkena, utan en av häxans robotar. Han inser strax att han är omringad av hennes fetisch som på olika sätt försöker fånga honom. Han flyr upp i ett träd där han i och för sig inte kan nås, men som han inte heller kan fly ifrån. Då kommer en giraff gående, och till Kirikous lycka börjar han beta från det träd där Kirikou sitter. Han klättrar raskt över på giraffens huvud och rider på så vis iväg på den. Fetischerna följer efter. Vart de ska ta vägen har han ingen aning om, men Kirikou konstaterar att "hur som helst är det en kul utflykt". Ridturen fortsätter genom det afrikanska landskapet. De ser vackra, bördiga platser med en mångfald av växter, djur och fåglar men också torra och karga ökenlandskap. Framme vid ett vattendrag ser Kirikou sin chans att skaka av sig de efterhängsna fetischerna. Han rutschar ner i vattnet och simmar över till andra sidan. Fetischerna, som består av trä, försöker följa efter men dras med av det strömmande vattnet. Kirikou kan i lugn och ro återvända till sin by. Fetischerna däremot möts av den rasande Karaba, då de så småningom driver i land längre nedströms.

- "Han är smart, det är helt klart", sjunger barnen om Kirikou. Fetischerna däremot är inte ett dugg smarta. Genom Kirikous list förstår vi att de inte bara betar sig som träskallar, de är också det. De har inte förmågan att ifrågasätta eller reflektera utan gör bara det som häxan vill. Tycker ni att det alltid är bra att vara så lydig? Kan man vägra att göra någonting som man tycker är fel, även om det är bestämt att man ska göra det? Varför tycker ni så? Kan ni komma på någon situation där ni tycker att man alltid måste lyda, oavsett om man tycker om det eller inte?

- Många av oss skulle nog bli rädda om vi skulle bli jagade av häxans fetisch. Men Kirikou tycker efter ett tag att det är ett spännande äventyr och är glad över att han får se så många nya delar av Afrika. Vad tror ni det är som gör att Kirikou inte bara är rädd utan tycker att det är intressant också? Tror ni att man kan vända en "motgång" genom att tänka positivt? Kan man bli glad genom att försöka tänka på roliga saker, även om man från början är ledsen eller orolig? Tror ni att man kan träna sig att tänka positivt? Varför skulle man försöka göra det?

När barnen räddar sina förgiftade mödrar

Kvinnorna i byn har bryggt öl och nu är den äntligen klar. Alla är ivriga att smaka, men det visar sig snart att den välsmakande ölen är förgiftad. När Kirikou i botten av öltunnan hittar en blomma blir förtvivlan stor. Det är nämligen en giftblomma, och det enda motgift som finns är en speciell läkeblomma. Får man inte tag på den kom-

mer kvinnorna att dö. Problemet är att den bara finns i Karabas land och att ta sig in på hennes område verkar som en omöjlig uppgift. Men Kirikou finner på råd. Med hjälp av de andra barnen klär han ut sig till en fetisch. En stor gammal mortel i trä får bli förklädnaden. Den vänds upp och ner, ögon målas dit, slevar får fungera som öron, hackor blir till armar. Kirikou kryper in i morteln, kikar ut genom de hål som karvats upp och lyckas härma fetischernas gång. Så börjar hans uppdrag att hämta läkeblomman. Häxans robotar spejar fundersamma på den ensamma fetisch som närmar sig, men förstår inte vad som händer. Från andra hållet, gömda bakom buskar, bevakar barnen hans rörelser. Kirikou lyckas hämta blomman, men istället för att snabbt återvända till byn beger han sig till häxans boning. När Karaba uppenbarar sig i porten ser han henne rakt i ansiktet och hon inser att Kirikou, återigen, lurat henne. Men de fetisch som försöker fånga honom är även denna gång för långsamma. Han återkommer till byn med läkeblomman och när de sjuka kvinnorna får smaka dess guldskimrande blad blir de snabbt friska igen. Deras tillfrisknande firas med sång och dans, men ett av barnen frågar Kirikou varför han egentligen sökte upp häxan. Han svarar att han bara ville titta. "Hon är så vacker", säger han med en konstaterande suck.

- Kirikou är som sagt en känd figur i de afrikanska folksagorna. Folksagan brukar ha olika riktningar och en, vanlig i den afrikanska traditionen, är de så kallade "pour-quoi-sagorna" som förklarar varför något är som det är. Och Kirikou ställer verkligen hela tiden frågan "varför". Varför är häxan så arg, frågar han oavbrutet sin mamma. Varför tror ni att häxan är så arg? Och varför är det just Kirikou som hon är extra arg på? Hur betar sig de andra i byn? Varför tror ni att ingen annan törs ifrågasätta på samma sätt som Kirikou? Skulle ni ha vågat lura häxan, så som Kirikou gjorde?

Produktionsuppgifter

Frankrike 2005

Originaltitel: **Kirikou et les bêtes sauvages**

Producent: **Didier Brunner**

Manus: **Michel Ocelot, Philippe Andrieu, Bénédicte Galup**

Regi: **Michel Ocelot**

Musik: **Manu Dibango**

I rollerna/svenska röster

Kirikou - **Benjamin Wahlgren**

Karaba - **Ewa Fröhling**

Farfar - **Hans Wahlgren**

Mamman - **Angela Kovács**

Tekniska uppgifter

Längd: **75 minuter**

Format: **1.1:85**

Ljud: **Dolby SR**

Censur: **från 7 år**

Svensk premiär: **23 mars 2007**

Distribution

Scanbox, Klippan 3B, 414 51 Göteborg Tel. 031 704 7770, fax.031 704 7780. www.scanbox.com

Redaktion

Andreas Hoffsten, Barn & ungdom, Svenska Filminstitutet, augusti 2007